

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

11 09 АІНА 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ**

для студентів
спеціальності 231 Соціальна робота
освітнього рівня молодший спеціаліст
освітньої програми Соціальна педагогіка

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1189/19
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 19

Київ
2019 рік

Розробник: Репка Марина Василівна
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від «29» серпня 2019 р. № 1

Голова циклової комісії Н. М. Діденко Н. М. Діденко

Робочу програму перевірено
«30» серпня 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи З.Л.Гейхман З.Л.Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи Я.В. Карлінська Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 /180	
Курс	IV	
Семестр	VI	VII
Кількість змістових модулів з розподілом:	3,5/105	
Обсяг кредитів	–	3,5
Обсяг годин, у тому числі:	–	70
Аудиторні	–	64
Модульний контроль		6
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		35
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика соціально-педагогічної роботи» є ознайомлення студентів із теоретичними основами методики соціально-педагогічної роботи; оволодіння навичками та сучасними методиками соціально-педагогічної роботи; підготовка студентів до організації та проведення самостійного наукового дослідження з проблем соціально-педагогічної роботи; формування стійкого інтересу до творчої соціально-педагогічної роботи.

Вивчення даної навчальної дисципліни спрямоване на формування у студентів таких **компетентностей**:

- здатність реалізації загальнонаукових і специфічних методів і методик у практиці соціально-педагогічної роботи;
- уміння здійснювати трансформацію знань у поле практичної діяльності;
- готовність добирати та застосовувати методики соціально-педагогічної роботи відповідно до мети, особливостей отримувачів соціально-педагогічних послуг і реальної ситуації;

- готовність визначати переваги, можливості окремих методик соціально-педагогічної роботи стосовно завдань роботи з різними категоріями та соціальними групами;
- здатність продукувати нові ідеї (креативність) та адаптувати їх до нових ситуацій соціально-педагогічної роботи;
- здатність прогнозувати результати своєї діяльності;
- готовність до постійного особистісного та професійного вдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчивши дисципліну, студенти зможуть:

1. Володіти системою знань за професійним спрямуванням: знання теорії та методики соціально-педагогічної роботи, актуальних проблем практики соціально-педагогічної роботи.
2. Володіти системою знань щодо характеристик і класифікацій загальних технологій соціально-педагогічної діяльності та технологій організації соціально-педагогічної роботи.
3. Визначати умови ефективності застосування форм і методів соціально-педагогічної роботи.
4. Застосовувати інноваційні форми та методи соціально – педагогічної роботи.
5. Визначати цільову групу дослідження відповідно до актуальних проблем соціально-педагогічної практики.
6. Організувати процедуру соціально-педагогічного дослідження, добирати ресурси для організації та здійснення дослідження.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні				Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 4.						
Методи і технології соціально-педагогічної роботи з особистістю						
Тема 1. Діагностичний інструментарій соціального педагога	10	2	2		2	4
Тема 2. Профілактична робота в діяльності соціального педагога	8	2		2		4
Тема 3. Корекційна робота соціального педагога	10	2	2		2	4
Тема 4. Соціально-педагогічне консультування	8	2	2			4
Тема 5. Технології роботи соціального педагога в контексті проблем насильства над дітьми	10	2		2	2	4
Модульний контроль 4	2					
Разом	48*	10	6	4	6	20
Змістовий модуль 5.						
Особливості соціально – педагогічного супроводу осіб з функціональними обмеженнями						
Тема 6. Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями	9	2		2	2	3
Тема 7. Методика соціально-педагогічної роботи з особами з функціональними обмеженнями	14	4	2	2	2	4
Модульний контроль 5	2					
Разом	25*	6	2	4	4	7
Змістовий модуль 6.						
Організація соціально-педагогічної роботи з різними категоріями отримувачів соціально-педагогічних послуг						
Тема 8. Методика соціальної роботи з сім'єю	10	4	2		2	2
Тема 9. Специфіка соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та їх батьками	6	2		2		2
Тема 10. Технологізація волонтерської роботи в соціально-педагогічній діяльності	8	2		2	2	2
Тема 11. Особливості соціальної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі	6	2	2			2
Модульна контрольна робота 6	2					
Разом	32*	10	4	4	4	8
Разом за 7 семестр	105*	26	12	12	14	35

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Методи та технології соціально-педагогічної роботи з особистістю.

Тема 1. Діагностичний інструментарій соціального педагога.

Діагностика в роботі соціального педагога. Види діагностик та їх характеристика. Соціально-педагогічна діагностика, її структура. Алгоритм процедури діагностики. Методи соціально-педагогічних досліджень: спостереження, опитування (бесіда, анкетування, інтерв'ю), тестування, аналізу продуктів діяльності (контент-аналіз), ранжування, метод експертних оцінок. Особливості використання методів діагностики в роботі соціального педагога.

Основні поняття теми: діагноз, діагностика, процес, методи, соціальний педагог, умови, результати, критерії оцінки, діагностичний інструментарій.

Семінарське заняття 1. Особливості соціально-педагогічної діагностики

Основна література: 2, 3, 5. *Додаткова література:* 4, 6, 7.

Тема 2. Профілактична робота в діяльності соціального педагога.

Сутність профілактики в діяльності соціального педагога. Зміст, напрямки та форми профілактичної роботи соціального педагога. Рівні профілактики та їх характеристика. Стратегії профілактики. Профілактичні програми та умови їх реалізації.

Основні поняття теми: профілактика, соціально – педагогічна профілактика, негативні явища, соціальний педагог, профілактична робота, профілактична програма.

Практичне заняття 1. Профілактична робота в діяльності соціального педагога.

Основна література: 2,3,4. *Додаткова література:* 2, 6, 7.

Тема 3. Корекційна робота соціального педагога.

Зміст, завдання корекційної роботи соціального педагога. Принципи психолого – педагогічної корекційної роботи. Види корекційної роботи. Індивідуальна та групова корекційна робота соціального педагога. Програма корекційної роботи соціального педагога. Ігрова корекція.

Основні поняття теми: корекція, діагностика, порушення, психолого-педагогічна корекція, корекційна робота, соціальний педагог, програма корекційної роботи.

Семінарське заняття 2. Особливості корекційної роботи соціального педагога.

Основна література: 1, 2, 4. *Додаткова література:* 4, 5, 7.

Тема 4. Соціально-педагогічне консультування.

Консультативна діяльність соціального педагога. Принципи консультування. Основні завдання консультування. Види соціально-педагогічного консультування. Напрями консультативної діяльності соціального педагога. Індивідуальні консультації в роботі соціального педагога.

Основні поняття теми: консультація, соціально-педагогічна консультація, організаційна форма соціально-педагогічної роботи.

Семінарське заняття 3. Особливості консультування в роботі соціального педагога.

Основна література: 5, 7. *Додаткова література:* 3, 4, 5.

Тема 5. Технології роботи соціального педагога в контексті проблем насильства над дітьми.

Насильство над дітьми як психолого-педагогічна проблема. Основні чинники виникнення насильства в сім'ї. Види насильства. Форми психологічного насильства. Типові ознаки насильства. Законодавчо – правовий аспект попередження насильства над дітьми. Напрямки соціально-педагогічної роботи з попередження насильства в сім'ї. Система установ та організацій щодо захисту дітей від насильства в Україні.

Основні поняття теми: насильство, жорстоке ставлення, попередження насильства в сім'ї,

діагностування, корекція, соціальний педагог, сім'я, види насильства, ознаки насильства, педагогічний колектив.

Практичне заняття 2. Профілактика насильства серед учнів навчальних закладів та в сім'ї.
Основна література: 3, 4, 5. Додаткова література: 5, 6, 7.

Змістовий модуль 5.

Особливості соціально – педагогічного супроводу осіб з функціональними обмеженнями

Тема 6. Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями.

Характеристика видів відхилень у здоров'ї. Типологія функціональних обмежень. Зміст та завдання соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями. Інклюзивне навчання

Основні поняття теми: особа з функціональними обмеженнями, типологія, соціальний педагог, інклюзивне навчання.

Практичне заняття 3. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми з інвалідністю за кордоном.

Основна література: 2, 4. Додаткова література: 3, 5, 6, 7.

Тема 7. Методика соціально-педагогічної роботи з особами з функціональними обмеженнями.

Технології вивчення особистості з обмеженими можливостями. Методи та форми соціально-педагогічної роботи Центрів реабілітації. Реалізація програм соціалізації дітей і молоді з функціональними обмеженнями. Особливості соціального патронажу дітей з функціональними обмеженнями.

Основні поняття теми: особа з функціональними обмеженнями, соціальний педагог, патронаж, методи соціально-педагогічної роботи, форми соціально-педагогічної роботи, програма.

Семінарське заняття 4. Специфіка роботи з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.

Практичне заняття 4. Зміст та форми соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями.

Основна література: 2, 4. Додаткова література: 4, 6.

Змістовий модуль 6.

Організація соціально-педагогічної роботи з різними категоріями клієнтів.

Тема 8. Методика соціальної роботи з сім'єю.

Соціально-педагогічна робота з сім'єю. Типологія сімей, що потребують допомоги та підтримки соціального педагога. Діагностика сімейних стосунків. Соціально-педагогічна паспортизація сім'ї. Технології соціально-педагогічного консультування. Методика організації роботи сімейного клубу. Технології підготовки та проведення сімейного свята.

Основні поняття теми: сім'я, типологія сімей, допомога сім'ї, підтримка сім'ї, паспортизація, діагностика, сімейний клуб, сімейне свято.

Семінарське заняття 5. Методика соціальної роботи з сім'єю.

Основна література: 2,4,5. Додаткова література: 4.

Тема 9. Специфіка соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та їх батьками.

Поняття «творча особистість», «обдарованість». Види обдарованості. Діагностика обдарованості. Діяльність соціального педагога в будинках творчості, клубах, студіях. Соціально-педагогічна робота щодо підтримки обдарованих дітей.

Основні поняття теми: творчість, творча особистість, обдарованість, види обдарованості, соціальний педагог, діагностика, сім'я, клуб, студія, конкурси, творчі огляди.

Практичне заняття 5. Особливості педагогічної роботи з обдарованими дітьми за кордоном.

Основна література: 2, 4. Додаткова література: 4.

Тема 10 Технологізація волонтерської роботи в соціально-педагогічній діяльності.

Технологічні аспекти формування та розвитку волонтерського руху в умовах сьогодення. Стратегія та технології управління діяльністю волонтерських груп. Характеристика соціальних програм, проектів та акцій у яких беруть участь волонтери. Діяльність волонтерів в умовах вуличної соціальної роботи. Діяльність волонтерів в системі формування здорового способу життя. Робота волонтерів з клієнтами з обмеженими можливостями. Система підготовки волонтерів до участі в соціально-педагогічній діяльності. Школа, семінар як форми навчання волонтерів. Підготовка волонтерів в умовах тимчасових творчих об'єднань молоді. Проблеми пропаганди і популяризації волонтерської діяльності в сучасних умовах.

Основні поняття теми: волонтер, волонтерство, добровільність, вулична соціальна робота, школа волонтерів.

Практичне заняття 6. Робота соціального педагога з волонтерами.

Основна література: 3, 5. *Додаткова література:* 6, 8.

Тема 11. Особливості соціальної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.

Завдання соціального педагога в роботі з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі. Адаптація та ресоціалізація неповнолітніх, які повертаються з місць позбавлення волі. Соціальний супровід осіб, які повернулися з місць позбавлення волі. Організаційні форми та методи соціального педагога щодо соціальної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.

Основні поняття теми: неповнолітні, місця позбавлення волі, адаптація, ресоціалізація, соціальний педагог, консультування, корекція, індивідуальна робота, групова робота, сім'я.

Семінарське заняття 6. Специфіка соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.

Основна література: 3, 4, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 6, 7, 8.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	3	3	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3	1	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	3	30	1	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20
Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	25	3	15	5	25
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			110		76		99
Максимальна кількість балів		285					
Розрахунок коефіцієнта		4,75					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 4.

Методи та технології соціально-педагогічної роботи з особистістю.

Тема 1. Діагностичний інструментарій соціального педагога.

1. Розробити пам'ятку основних вимог щодо організації методу спостереження.
2. Дібрати кілька зразків анкет з соціально-педагогічної проблематики.

Тема 2. Профілактична робота в діяльності соціального педагога.

1. Розробити перелік тем профілактичних бесід для старшокласників і студентів.

Тема 3. Корекційна робота соціального педагога.

1. Розробити програму з корекції міжособистісних стосунків учнів підліткового вік

Тема 4. Соціально-педагогічне консультування.

1. Розробити правила етикету соціального педагога, якого необхідно дотримуватися під час консультування клієнта.

Тема 5. Технології роботи соціального педагога в контексті проблем насильства над дітьми.

Заповнити таблицю

Типові ознаки насильства щодо дітей

<i>Тип насильства</i>	<i>Ознака</i>
-----------------------	---------------

Змістовий модуль 5.

Особливості соціально – педагогічного супроводу осіб з функціональними обмеженнями.

Тема 6. Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями.

1. Розробити пам'ятку для батьків дитини з обмеженими функціональними можливостями

Тема 7. Методика соціально-педагогічної роботи з особами з функціональними обмеженнями.

1. Розробити зміст діяльності соціального педагога – організатора акції: «Ігровека для дитини з обмеженими функціональними можливостями»

Змістовий модуль 6.

Організація соціально-педагогічної роботи з різними категоріями клієнтів.

Тема 8. Методика соціальної роботи з сім'єю.

1. Розробити генограму двох сімей.

2. Розробити зміст сімейного свята.

Тема 9. Специфіка соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та їх батьками.

1. Розробити пакет діагностик творчих якостей клієнта.

Тема 10 Технологізація волонтерської роботи в соціально-педагогічній діяльності. 1. Розробити зміст та структуру виконання одного волонтерського доручення

Тема 11. Особливості соціальної роботи з неповнолітніми, які повертаються з місць позбавлення волі.

1. Аналіз програми соціальної адаптації неповнолітніх, які повернулися з місць позбавлення волі.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.

2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.

3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).

4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

Рівень навчальних досягнень студентів	Оцінка	Критерії оцінювання самостійної роботи
Високий рівень	5	Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент самостійно вибирає інформаційні джерела; користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного характеру; аналізує та прогнозує педагогічні явища; уміє ставити та розв'язувати проблеми; володіє уміннями творчо-пошукової діяльності
Достатній рівень	4	Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи; зіставляє, узагальнює, систематизує інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях
Середній рівень	3	Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача. Студент застосовує запропонований вчителем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом; аналізує навчальний матеріал, порівнює і робить висновки, самостійно володіє більшою частиною навчального матеріалу; вибирає відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань
Початковий рівень	2	Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент усвідомлює недостатній обсяг інформації; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом; демонструє розуміння отриманої інформації, розуміння висновків з певного питання; володіє умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу. У студента відсутні сформовані уміння та навички
Низький	1	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. У студента не сформовані необхідні практичні уміння роботи. Більшість передбачених освітньою програмою навчальних завдань не виконано

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль проводиться в тестовій формі і містить 25 різних за формою питань. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Бочкор Н. П. Соціально-педагогічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В. Залеська та ін.. – К.: МЖПЦ «ЛаСтрада-Україна», 2014. – 84 с.
2. Вайнола Р.Х. Технології соціально-педагогічної роботи. Курс лекцій для студентів спеціальності „Соціальна педагогіка”. – К.: КМПУ імені М.Б.Гринченка, 2008.– 152 с.
3. Основи психологічного консультування: навч.-метод. посіб. / В.Г. Панок, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, О.М. Чернописький. – Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т, 2011. – 272 с.
4. Соціальна педагогіка: Підручник. 5-ге вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й.Капської. – К.: Слово, 2011. – 488с.
5. Фіцула М.М. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання : навч.-метод. посібник / М.М.Фіцула, І.І.Парфанович. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 432 с.

Додаткова:

1. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки: посібник для спеціалістів приймальників-розподільників, притулків для неповнолітніх та виховних колоній / За заг. ред Вайноли Р.Х., Лях Т.Л.. – К.: ДКБ „Ротекс”, 2007. – 190 с.
2. Алексеєва В. О. Технології соціальної робота з дезадаптованими дітьми та молоддю / Валентина Алексеєва, Лілія Костиці. – К.: Шк. Світ, 2009. – 120 с.
3. Діяльність центрів ССМ по літньому оздоровленню дітей та молоді: //за заг.ред. Толстоухової С.В., Пінчук І.М. – К.:УДЦ ССМ, 2000 р.-208 с.
4. Ростомова Л.М. Особливості переживання провини неповнолітніми, схильними до правопорушень: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.06 спец. «юридична психологія» / Лада Миколаївна Ростомова; Академія управління Міністерства внутрішніх справ. – К., 2010. – 17 с.
5. Сорочинська В.Є. Організація роботи соціального педагога: Навчальний посібник. - К.:Кондор, 2005. - 198 с.
6. Створимо безпечне середовище для навчання та адаптації дітейбіженців: навч. мет. посіб. / упорядн. [О. А. Возіянова, Григоренко О.П., Гуцаленко Т.В. та інші] – К.: ВГО «Розрада», 2012. – 130 с.
7. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. – К.: ДЦССМ, 2002. – 132 с.